

راهنمای اجرای برنامه ساماندهی روشنایی

بیان مسئله

بررسی آخرین آمار و اطلاعات ارسالی توسط فرمهای آماری جمع بندی گزارشات از دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سراسر کشور نشان می دهد که در سال ۱۳۸۹، در حدود ۱۱٪ کارگاههای کشور عامل روشنایی نامناسب وجود دارد و نیز ۸٪ شاغلین در کارگاهها در معرض روشنایی نامناسب در محیطهای شغلی خود بوده اند. از سوی دیگر در همین سال تعداد ۶۲۶۰۰۰ کارگاه تحت پوشش با ۲۵۲۰۰۰۰ کارگر شاغل در آنها در کل کشور به ثبت رسیده است، در استان قم نیز بر اساس آمار سال ۱۳۹۱ تعداد کارگاههای دارای عامل زیان آور روشنایی ۸۲۸ واحد از مجموع واحدهای تحت پوشش و تعداد شاغلین در معرض عامل زیان آور روشنایی ۵۶۲۱ نفر می باشند که این آمار مشخص میکند که بالغ بر ۱۱٪ کارگاههای تحت پوشش در سال ۹۱ دارای عامل زیان آور روشنایی نامطلوب هستند و در سال ۹۲ تعداد کارگاههای دارای عامل زیان آور روشنایی ۱۱۵۰ واحد از مجموع واحدهای تحت پوشش و تعداد شاغلین در معرض عامل زیان آور روشنایی ۴۷۰۸ نفر می باشند که این آمار مشخص میکند که بالغ بر ۷/۲٪ کارگاههای تحت پوشش در سال ۹۲ دارای عامل زیان آور روشنایی نامطلوب هستند بنابر این امر لزوم توجه به ساماندهی فعالیتهای مرتبط با شناسایی، اندازه گیری، ارزشیابی و کنترل یا حذف عامل فیزیکی روشنایی محیط کار بعنوان یکی از عوامل فیزیکی موثر بر سلامت شاغلین مورد توجه قرار گرفته است. از طرف دیگر روشنایی نامناسب تاثیر زیادی در افزایش حوادث و ناراحتی های اسکلتی - عضلانی و همچنین خستگی زود رس و افزایش ضایعات در نتیجه افزایش هزینه تولید دارد. بر این اساس، سازماندهی فعالیتهای بهداشت حرفه ای در بخش دولتی و بخش خصوصی (کارشناسان بهداشت حرفه ای مستقر در صنایع و کارخانجات و نیز شرکتهای ارائه دهنده خدمات تخصصی بهداشت حرفه ای جهت تأمین محیط کار مناسب و سالم برای کارگران ضرورت دارد.

هدف کلی:

تأمین محیط کار سالم از طریق ساماندهی و بهینه سازی فعالیتهای بهداشت حرفه ای در زمینه شناسایی، ارزشیابی و کنترل روشنایی محیط کار

اهداف اختصاصی

۱. افزایش شاخص بهره مندی شاغلین از روشنایی مناسب در سال ۹۳
۲. ارتقای سطح آگاهی کارگران مشمول برنامه در خصوص اثرات سوء ناشی از مواجهه با روشنایی نامناسب بر سلامتی و راههای کنترلی آن توسط کارگر تا پایان سال ۱۳۹۳
۳. کاهش میزان کارگاههای دارای عامل روشنایی نامناسب به کمک روشهای فنی مهندسی یا مدیریتی کارگاههای مشمول برنامه تا پایان سال ۹۳
۴. استقرار نظام هماهنگ استاندارد اندازه گیری و گزارش دهی روشنایی بر اساس فرم های یکسان سازی شده ثبت و گزارش دهی و ارسال گزارشات مربوطه به مرکز سلامت محیط و کار کارگاههای مشمول برنامه دارای عامل روشنایی زیان آور تا پایان سال ۱۳۹۳
۵. ارتقای سطح آگاهی کارشناسان بهداشت حرفه ای در خصوص روشهای اندازه گیری و کنترل عامل زیان آور روشنایی تا پایان سال ۹۳

شاخص ها:

- ۱- تعداد و درصد کارگاههایی که مشمول برنامه ساماندهی روشنایی می باشند
- ۲- تعداد و درصد شاغلینی که در مواجهه با روشنایی نامناسب در کارگاههای مشمول برنامه می باشند.
- ۳- تعداد و درصد کارگاههای مشمول برنامه که مطابق با فرمهای یکسان سازی شده، مورد بازدید و سنجش روشنایی قرار گرفته اند.
- ۴- درصد کارشناسان بهداشت حرفه ای آموزش دیده
- ۵- درصد کارفرمایان آموزش دیده
- ۶- درصد کارگران آموزش دیده
- ۷- درصد کارشناسان بهداشت حرفه ای شرکت های خدمات بهداشت حرفه ای آموزش دیده
- ۸- درصد مسئولین بهداشت حرفه ای واحد های کاری آموزش دیده
- ۹- تعداد و درصد کارگاههای دارای روشنایی نامناسب که با پیگیری و انجام اقدامات اصلاحی فنی مهندسی روشنایی نامناسب محیط کار را کنترل کرده اند.
- ۱۰- تعداد و درصد شاغلین کارگاههای دارای روشنایی نامناسب که با پیگیری و انجام اقدامات اصلاحی فنی مهندسی روشنایی نامناسب محیط کار را کنترل کرده اند.

انتظارات از مسئولین بهداشت حرفه ای عضو کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار واحد های کاری

- ۱- مطالعه کامل و آشنایی با برنامه و نحوه اجرای آن
- ۲- طرح موضوع در یک از جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار
- ۳- تدوین برنامه عملیاتی واحد کاری با در نظر گرفتن اهداف این برنامه
- ۴- برگزاری جلسات آموزشی برای مدیران و سرپرستان
- ۵- برگزاری جلسات آموزشی برای کارگران
- ۶- اندازه گیری و ارزیابی روشنایی محیط کار
- ۷- اصلاح وضعیت روشنایی سالن هایی که از روشنایی نامطلوب برخوردارند.
- ۸- ارائه گزارش فنی تصویری به بهداشت حرفه ای استان جهت درج در سایت
- ۹- شرکت در جلسات آموزشی مرتبط با برنامه اعلام شده از طرف مرکز بهداشت
- ۱۰- نصب پوستر های مرتبط با روشنایی در سطح واحد کاری
- ۱۱- توزیع پمفلت های مرتبط بین کارگران
- ۱۲- انجام معاینات سلامت شغلی متناسب با بینایی دقیق مشاغل و پیگیری ارجاعات تا حصول به نتیجه
- ۱۳- دقت در معاینات قبل از استخدام و بکارگیری افراد متناسب با وضعیت جسمی و روحی آنها در مشاغل (از جمله موضوع دید عمق، کوررنگی و ...)
- ۱۴- ارائه آمار و عملکرد اقدامات انجام شده از طریق سایت